

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt IV. An bona Religiosorum ipso jure post emissam professionem acquirantur monasterio?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

regia ad constitutam diem adesse non differant. Et ibi ordinationem summi Pontif. Episcopi ordinationem intelligunt Patres; non Pontificem Romanum, ut nonnullis placuit; Gallos enim Episcopos in civitate Agatha Galliarum Narbonensis ad eligendum Romanum Pontificem convenisse, quis dicat?

Et denique Isidorus l. 7. *Eymologiarum* c. 12. cum multa doceret de Episcopis, Pontifex, ait, *Princeps sacerdotum est, quasi via sequentium, & ipse summus Sacerdos, ipse & Pontifex maximum nuncupatur. Ipse enim efficit Sacerdotes atque Levitas, ipse omnes Ordines Ecclesiasticos disponit.* Ex quibus doctissimus quidam Neotericus in confirmatione Concilii Illyberitani l. 2. c. 30. colligit, illa verba *predicti cap.* Cum ad Monasterium, cum super habenda proprietate nec summus Pontifex possit dispensare, intelligenda esse de Episcopo, non de summo Pontifice.

Quae interpretatio licet gravis acutaque sit, quia tamen a communi sententia & interpretatione Doctorum recedit, omisa ea, & aliis septem hujus loci expositionibus adductis a Medina l. 5. *de sacrorum hominum continent. maxime cap. 53.* verior receptiorque interpretatio est, Innocentium Papam in dicto Cap. Cum ad Monasterium, tantum hanc facultatem cum monachis dispensandi Romano Pontifici denegasse, monachis permanentibus in statu ac licet professione monachali. Hoc enim etiam summo Ecclesiae Pastori non conceditur, proprietatem bonorum cum paupertatis voto, & matrimonium cum continentia anà & simul conjungere. Non tamen ibi Summo Romano Pontifici potestas auferitur, quo minus abdicatis monachis regulis, absolutisque à professione monachis possit eis bonorum proprietatem, & matrimonii utum concedere. Quod de facto plures Pontifices fecisse plures Historiographi scripsere.

Hæc interpretatio communis est Canonistarum ferè omnium in d. C. *Cum ad monasterium*, & alibi sæpè, eamque veram esse ex dicto C. contextu aperte licet inferre: quia ibi Innocentius contra Abbatem Sublacen. à majore conficit argumentum hac ratione. Si summus Pontifex non possit cum monacho dispensare, ergò neque Abbas. At certum est quòd Abbas, si in aliquo casu possit cum monacho dispensare, fuisse, manente illo monacho, cum jura vinculaque monachatus ipse non dissolveret: ergò in eodem sensu de dispensatione Pontificis loquitur. Quasi dicat: Pontifex non potest cum eo, qui verè monachus exiit, dispensare; ergò neque Abbas. Tum etiam, quia ibi non fuit dubitatum, an Abbas possit monachum omninò paupertatis voti vinculo absolvere, sed tantum, an possit monachis verè existentibus proprietatem aliquam indulgere, quod Innocentius eà ductus ratione negat: Quia talem licentiam nec summus Pontifex potest concedere monacho in sua professione statuque permanenti.

CAPUT IV.

An bona Religiosorum ipso jure post emissam professionem acquirantur monasterio?

BONA Religiosorum professione emissâ, nisi ante ipsam Religiosi de illis disponerint, ipso jure transeunt in monasterium, si monasterium sit capax habitum, sive immobilium bonorum. Ita cautum est utroque Jure & Canonico & civili, ut habet C. *Non dicatis*, ibi. *Cum hujus nostrae Congregationis Fratres non solum facultatibus, sed & voluntatibus propriis in ipsa Ordinis susceptione renunciaverint, & se per promissam obedientiam penitus alicui potestati subdiderint, certum est eos nihil habere, possidere, dare vel accipere sine Superiorum licentia debere.* Et Cap. 19. qu. 3. ubi sic dicitur: *Quia ingredientium monasterium convertendi gratia, ulterius nulla sit testandi licentia, sed ut res eorum ejusdem monasterii sint, aperta legi definitione decretum est.* Idem expressè decernitur Authent. *Ingressi*, Cap. de sacros. Ecclesiis. *Ingressi* (inquit) *monasteria, se suaque dediderunt DEO.* Et in aliis iuribus.

Fundantur autem hujusmodi Constitutiones in eo, quòd in consequentiam personarum bona debent venire: quare licet persona transeat in jus & potestatem monasterii, ita simul cum illa possessio bonorum. Præterea, quia in jure monasterium habetur loco filii, qui jure ipso succedit in paternis bonis, ut latius priore parte hujus *Traктatus* Cap. 5. & 6. scripsimus; & hoc ipsum rationi consentaneum videbatur, ut optime advertit P. Lessius lib. 1. *de just. & jure*, cap. 41. *dub. 10.* quia æquum non est, ut dum quis se totum tradit divino obsequio, res suas faciat servire mundo; & qui corpus suum tradit ad poenitentiam, bona sua relinquat in laicibus ad luxum.

Deinde, quia cum in monasterio vivere, & ab eo alimenta monachus percipere debeat, par est ut illi potius res ejus cedant, quam aliis, quibus nihil debet, & à quibus nihil expectat. Demum, quia cum sit consilium Christi, ut dentur pauperibus, nullis pauperibus convenientius dare possunt, quam iis, qui sunt pauperes spiritu, quorum est regnum caelorum, & qui possunt recipere in aeterna tabernacula, quales sunt Religiosi.

Dixi (nisi ante professionem Religiosus testamentum, vel alia viâ disposuerit de bonis suis) nam tunc bona ejus, qui proficitur Religionem, debentur heredi instituto, quem ante professionem legitime instituerat; cum discrimine tamen: nam si hæres fuerit extraneus, & Religio bonorum capax non sit, statim ab emissâ professione, ad heredem institutum bona devolvuntur; si verò Religio sit bonorum capax, bona non debentur heredi extraneo instituto, nisi secuta morte naturali monachi jam professi. Ita resolvit Covarruv. cap. 2. n. 6. *de Testam.* Undè si hæres moriatur

tur ante testatorem, evanescit dispositio, & bona spectabunt absolute ad monasterium, nisi aliud expresse sit testator. Ita Navarr. *Com. 2. de Regular. numer. 54.* & Covarr. *loco citato, num. 11.*

Si vero filius instituat hares, tunc hereditas statim tradenda est filio, sic Abbas, lo. Andrez, Baldus, quos citat & sequitur Covarr. *C. 2. de Testam. num. 12.* & Navarr. *ut supra. numero 48.*

Si autem is, qui proficitur, non habeat liberos, vel nepotes, qui sunt sui & necessarii heredes, sed tantum habeat patrem, vel matrem, avum vel aviam, idem quoque jus, secundum probabilior sententiam, servandum erit, quæ placuit Bart. Iasoni in Authen. *Si qua mulier.* & nobilioribus Canonistis in *Cap. in presentia, de prob.* Jure enim gentium patri legitima debetur ex bonis filii, sicut ex bonis paternis jure naturali, filio.

Dixi præterea (si monasterium fuerit *capax bonorum stabilium*) cujusmodi sunt Cenobia Religiosorum, qui Mendicantes non sunt, & nunc ferè omnes Mendicantes, exceptis Monasteriis Minorum de Observantia, & Capucinatorum.

Igitur si excipias has Religiones, ferè omnes aliæ capaces sunt hujusmodi successiones hereditarias, utpotè quæ loco filii à jure reputantur, ac proinde intituuntur heredes, possessionemque bonorum acquirunt, quamprimùm quis factus est monachus absque ulla apprehensione; in quo monasterium ab hærede extraneo distinguitur. Primò in eo, quòd monasterium statim post professionem, bonorum possessionem sibi comparat, extraneus verò non, nisi morte naturali monachi secutà. Deinde quòd iste bonorum dominium non consequitur, nisi aditæ hereditate, nec possessionem, donec eorum corporalem possessionem fuerit adeptus. *Cum heredu. ff. de acq. possess.* monasterium verò in monachorum bonis, non solum dominium, sed etiam possessionem ipso jure acquirit, quia eorum persona in Abbatis potestatem transit, nec potest amplius quicquam possidere, ut communis Canonistarum sententia docet in *C. in presentia, de prob.* monasteria verò, quæ non habent hanc capacitatem, non succedunt jure ipso in bonis profitentium, ut latius prosequemur in *ultima parte hujus Tractatus.*

Proficium in Religione & liberos habenti, quid jura permittant. Illud verò circa hujusmodi acquisitionem ad monasteria capacia spectantem, primò occurrit notandum, ei, qui proficitur, si liberos habeat, permitti, si ante professionem bona in liberos non divisit, ut post professionem distribuat, non ut Dominus, sed ut administrator à jure ipso constitutus in hunc effectum, quo sensu accipiendus est textus in *Cap. Si qua mulier, 19. quæst. 2.* in quo decernitur licere Monacho liberos habenti, nihilque de suis bonis disponenti, postquam ingressus est Religionem, inter eos postmodum dividere, legitimam portionem cuique relicta: quia, ut advertit Archidiaconus in *eo Capite*, communiter receptus, Monachus tunc non testari, sed inter filios distribuere videtur. Videntur est Navarrus *Comment. 2. de Regular. num. 76. 48.*

Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.

Præterea non solum bona libera, professione emissa, quando monachus nihil de suis bonis ante professionem statuerat, transeunt in Monasterium, sed etiam ea, quæ libera non sunt, ut fideicommissum, v. g. Si Monacho sit relictum fideicommissum cum gravamine, ut si absque liberis discesserit, restitua- tur alicui tertio, ut fratri, si iste gravatus Monasterium ingrediatur, monasterio acquirit, quia est instar filii, ut expresse cavetur dicto *Cap. in presentia*, secus si obligatus sit restituere in aliquam piam causam.

Si vero monachus possideat majoratum, si- ve primogenia, quæ apud Hispanos sunt usù receptissima, in monasterium non transeunt, ut docuit Molina in *Tract. de Hispan. primogen. lib. 1. cap. 1. numer. 71.* quia apud Hispanos hujusmodi primogenia ea lege & conditione instituuntur, ut bona in familia conserventur, & proximo cuique primogenito, per successionem in perpetuum debeantur, ac tradantur.

De feudo tamen aliter sentiunt DD. Hi enim in *cap. 1. in presentia de probat.* communiter existimant feudum monachi, post ejus ingressum, ad monasterium pertinere, quando ratione feudi ministerium reale debetur (pensio inquam pecuniaria, vel alia quæcunque res, vel quando personale obsequium debet exhiberi, sed tale quod honestè possit à Monasterio per se, vel per alium, in sui locum substitutum præstari; alioqui enim feudum finitur, & ad directum dominum revertitur; feudi tamen commoditas durat solum ad vitam illius Religiosi, quo defuncto devolvitur ad hæredes proximos, quibus ex sua institutione debetur, vel si finitur, ad dominum directum revertitur.

Solet etiam queri, an ususfructus, quem pater tempore professionis habet in bonis adventitiis filii-familias ratione patriæ potestatis monasterio acquiratur.

Dæ sunt inter DD. opiniones, altera negat, quia per professionem Religionis solvitur patriæ potestas, ac filius sui juris & potestatis efficitur, igitur sibi acquirat, & non patri, quia jus acquisitionis fundatur, ut sæpè diximus, in hac patriæ potestate & subjectione filii-familias ad patrem.

Alterà verò sententia tenet, Ususfructum Monasterio acquiri.

Plurimi sunt Authores pro hac sententia, quos refert Covarr. *ubi supra*, & Navarr. *Comment. 2. de Regularibus, num. 38.*

Mihi verò prior sententia probabilior apparet, cum totum jus acquisitionis ad patrem spectans fundetur in illa patriæ potestate, ut *primà parte, cap. 5.* plenius probavimus.

Quare ususfructus, quem pater habet ex alia causa in quibuscunque bonis, præterquam ex patriæ potestate, ad Monasterium pertinet, ut tam prima, quàm secunda sententia fatentur.

Ex quibus infertur, filio emittente professionem in Monasterio bonorum immobilium capaci, patrem statim amittere ususfructum, quem habebat in bonis adventitiis filii, ac cum proprietate consolidatum ad Monasterium pertinere, quia filius per professio-

Quid de bonis liberis seu fidei commissis dicendum.

Quid de majoratum seu primogeniis.

Quid de feudis.

Quid de ususfructu.

Duplex de eo sententia.

Negativa videtur probabilior.

IV. n iplo jure sionem alterio? fessione emittit de illis dispo- onasterium, si- sive immobili- it utroque jure C. Non dicitur onis fratris non asibus propriis- rime, & se per- borem potestati- re, possidere, da- ita debet. Et ra ingrediens ut- alterius nulli sit- e ipsam mon- onem docerem. g- hent. Ingressi- si (inquit) mo- Et in aliis juri- ti Constitutio- m persona bo- rsona transi- ita simul cum- ea, quia in jure- qui jure ipso- ius prioris parti- mus; & hoc- ebatur, ut o- e fusi. & per, t, ut dum quis- s, res suas fa- s suum tradit- utat faculari- rio vivere, &- dere debet, t, quàm aliis, hui expectat- in Christi, ut- ribus conve- qui sunt pas- celorum, &- bernacula,

IESU
Spiri-
II
II

nem definit esse in patria potestate, quæ erat fundamentum acquisitionis paternæ, & transit in obedientiam & potestatem Abbatis, & hanc esse sententiam Glossæ Baldi, Pauli, Decii, Innocentii, Hostiensis, Jo. Andrea, & aliorum affirmat Covarr. *dist. Cap. 2. de testam.* licet ipse & Navar. *Com. 2. de Regul. num. 38.* & cum ipsis alii recentiores contrarium asseverent, eo ducti argumento, quod professio facta à filio, juri patris antea acquisito derogare nequit. Deinde, quia & si filius à patria potestate liberetur, non adimit jus, quod in bonis ejus antea acquiserat.

His tamen non adedurgemur, ut à priori sententia recedamus.

Nam sicuti filio à Principe emancipato, vel in servitutem simul cum suis bonis redacto, deterior fieret conditio paternæ, etiam quantum ad jus quæsitum, à fortiori idem fateri debemus, solutâ per professionem patriâ potestate. Deinde quia pater, ut in superioribus diximus, habens usumfructum in bonis adventitiis filii amittit per professionem jus sibi antea quæsitum, quia jus patriæ potestatis extinguitur, cur igitur hæc ipsâ patriâ potestate solutâ per ingressum filii, pater non amittet usumfructum?

Dulii
inciden-
tis solu-
tio.

Sed, an filius Religionem ingressus, antequam professionem emittat, possit de suis bonis adventitiis ad libitum disponere adhuc vivente patre, in ipsis usumfructum habente, dubitari merito potest? In qua dubitatione primò certum est, filium de bonis adventitiis, etiam de illis, quæ ad ipsum spectabant, antequam habitu Religionis indueretur, pro libito posse statuere, quoad dominium & proprietatem illorum. De usufructu verò major est ambigendi ratio; mihi tamen probabilior videtur illorum opinio, qui existimant filium non posse etiam de usufructu statuere quod voluerit, quia cum non sit solutus ante professionem patriâ potestate, non poterit juri paterno derogare.

Plura alia disputant Scriptores in *Capite In præsentia, de probationibus*, & in *Authentica, Ingressi, C. de sacrosanctis Ecclesiis*. Hæc tamen breviter attigisse saterit.

C A P U T V.

In quo alia, quæ ad hanc per monachos acquisitionem spectant, speciatim declarantur.

EX hac præterea generali & communi regula constat tam in ultimis voluntatibus, quam in contractibus, monachum nihil sibi, sed monasterio omnino acquirere argumetol. *Placet, de acquir. hered. & d. Cap. In præsentia, de probationibus*. nec posse sibi sine proprietatis vitio quicquam reservare. Illud tamen in contractibus exercendis servandum à monachis merito monet Navarrus *Comm. 1. de Regul. nu. 23.* quod Religiosi etiam Canonici regulares, tam habentes, quam non habentes beneficia, aut officia, ratione quorum facultatem habent emendâ bona mobilia, seu immobilia,

magnopere cavere debent, nè comparent illa, etiam si sint libri vel vestes, intendentes actu, seu virtualiter illa acquirere sibi; quia hoc esset peccatum mortale proprietatis.

Præterea circa prædictam regulam generalem, nempe *Monachus quicquid acquirit, monasterio acquirit*, & pro ejus intelligentia primò recolere oportet, non esse ita intelligendam, quasi monachus primò sibi aliquid acquirat, hoc enim esse non potest, cum incapax sit usufructu domini, sed tantum intelligi debet, quod quicquid monachus acquirat, non acquirit sibi, sed monasterio, veluti instrumentum hujus acquisitionis, non aliter ac servus respectu Domini.

Secundò constitutum est, ea quæ monachus acquirat quoad verum dominium & proprietatem, monasterio vel Ordini acquiri, si aliâ sit capax domini; quicquid in contrarium fecerit Navarrus in *Apologetica quæst. 1. monito 24. & sequentibus. Comm. secundò de Regular. numero tertio*, & de redditis *bus quæst. 3. monito 33.* existimans dominium horum bonorum non acquiri monasterio, sed DEO ac Domino nostro JESU Christo, administrationem verò eorum generalem, & præcipuam Summo Pontifici, particularem verò administrationem monasterio, vel Ordini, idemque censet de aliis Ecclesiasticis bonis.

Contrariam verò sententiam cum Adriano de restitu. in *quæst. quæ incipit, Pro clariori intelligentia, conclusi. quæst. 4. scanda, quæst. 43. articulo 8. Turrecrem. libro secundò Summa, capite 113.* & novissimè Molina de *justitia & jure, Tomo primo, Tractata secundò, disputatione 29. & disputatione 142.* veriorum existimo, nempe bonorum ecclesiasticorum dominium verè esse apud Ecclesias, vel monasteria, si illa sint domini capacia, eorum verò jus administrandi apud Pontificem. Ratio est, quia quamvis hæc bona intuitu Christi à Fidelibus Ecclesiis vel Monasteriis sint collata, nihil obstat, quò minus ea, quæ prædictis Ecclesiis veluti in dotem sponsæ Christi donata sunt, apud ipsas quoad verum dominium resideant.

Videndus est Molina *dictâ disputatione*, qui fundamenta Navarri solvit; Si verò Monasterium non sit capax domini, tunc dominium esse apud Papam; detentionem verò & usum facti apud Monasterium, præsertim si sit Ordinis Minorum, ut habetur *Capite Exiit. §. Ad hac. §. Porro. §. Præterea, de verb. signif.* Nam in aliis Ordinibus etiam incapacibus, non est inconveniens concedere, remanere apud monasterium verum plenumque jus civile administrandi.

Tertiò intelligenda est illa regula non solum de acquisitis, à monacho jam professio, verum etiam de illis, quæ ante professionem habebat: nam hæc professione ipsâ transferuntur in monasterium, ut dicitur in *Authent. Ingressi*; nisi aliâs monachus haberet filios legitimos, quia tunc servanda esset *Authentica, Si qua mulier, C. de sacros. Ecclesiis*, in qua decernitur patrem non posse, filiis exhereditatis, eorum legitimam monasterio dicare; cui dispositioni concordat *l. 17. tit.*